

XXII. Infamia que oritur ex delicto personali, aufertur per emendationem, quæ sit ita notoria, ac factum quod infamiam peperit. Juris verò infamia non tollitur per emendationem, sed per dispensationem. Summus Pontifex ob justam causam dispensare ab hac irregularitate potest. Infamia verò quæ per judicis decretum inducitur, per eundem, aut Superioris dispensationem aufertur potest. Prælatos verò regulares ab hac irregularitate five ante, five post Religionis ingressum dispensare posse, communiter Auctores docent.

XXIII. QUÆST. VIII. *Quanam sunt irregularitates ex defectu anime?* RESP. Tres, nempe defectus rationis, scientiæ, & fidei. Pueri ante usum rationis, amentes, furiosi, enervati, lunatici, epileptici, qui morbo comitiali, seu caduco inopinato corripiuntur, à sacris Ordinibus excluduntur. Scientiæ defectus est impedimentum sacrorum ordinum suscipiendorum, à quo nec Summus Pontifex dispensare valet. Sola industria, & studio aufertur potest. Irregulares defectu fidei sunt filii hæreticorum, quorum parentes sunt irregulares ex delicto.

XXIV. QUÆST. IX. *Quanam sunt corporis defectus irregularitatem parientes?* RESP. Illi quibus deest brachium, manus, & Presbyter cui deest duo digiti cum medietate palmæ, si digiti sint pollex, & index, item qui oculi sinistri lumine, qui auditu omni carent, irregulares reputantur. Si tamen privatio auditus superveniat, non reputatur impedimentum. Si lumen oculi dextri suppleat defectum oculi sinistri valet, non reputatur impedimentum. Defectus qui parit notabilem deformitatem, inducunt irregularitatem, ut privatio oculi, nasus, pedis, vel habentes oculos nimis deformes, laborantes nimia corporis debilitate, gibba, lepra, morbo gallico, irregulares habentur. Sed hæc omnia iudicio Episcopi permittuntur. Eunuchi, & hermaphroditii etiam occulto irregulares sunt. Illegitimi omnes, five nothi, five spurii, five incestuosi, five sacrilegi, sunt irregulares. Nati tamen ex matrimonio bona fide in faciem Ecclesiæ contracto, sed ob aliquod impedimentum occultum irritum, non habent irregulares, ut colligitur ex cap. Cum inter, &c. Secus dicendum, si mala fide contractum matrimonium esset.

XXV. Hæc irregularitas cessat 1. per subsequens matrimonium; 2. per legitimationem absolutam; 3. per dispensationem quam solus Summus Pontifex impertiri potest.

XXVI. QUÆST. X. *Quanam dicuntur irregulares ex defectu libertatis, ætatis, & obligationis?* RESPOND. Mancipia, seu servi sunt irregulares usque dum in statu servitutis degunt. Si servus, sciente domino, & non contradicente suscipiat ordines, aut ipsam primam tonsuram, liber evadit; si verò contradicente domino, aut nesciente id faciat, peccat mortaliter, & manet servus. Si Episcopus consecutus servitutis conferat ordines majores, satisfacere domino tenetur. De defectu ætatis dictum est supra. Defectus obligationis est quum quis tenetur ad ratiocinia red-

denda, vel implicitus invenitur ex officio negotiis secularibus, ut curiales, milites, &c. donec sit tali obligatione liberentur.

XXVII. QUÆST. XI. *Quid sit irregularitas ex defectu sacramenti?* RESP. Est illa que oritur ex bigamia, seu ex matrimonio pluries contracto. Triplex distinguitur bigamia: vera, interpretativa, similitudinaria. Vera tunc est quando quis plures uxores successivè legitimas habuit. Altera bigamiæ species vocatur interpretativa, quæ licet vera non sit, ex juris fictione talis nuncupatur, & quatuor modis contrahitur. 1. Quando quis duo matrimonia contrahit, alterum validum, alterum irritum; 2. quando quis contrahit duo matrimonia ipsa irrita; 3. quando quis viduam, aut corruptam ab altero duxit; 4. quando quis virginem duxit, quæ post nuptias adulteravit, & nihilominus post adulterium eam cognovit. Qui corruptam duxit putans bona fide esse virginem, juxta probabiliorum opinionem sit irregularis. Tertia bigamiæ species dicitur similitudinaria, quam quis contrahit dum post solemnem professionem, vel post susceptum sacrum Ordinem, matrimonium contrahit sive cum virgine, sive cum corrupta.

XXVIII. Bigamia dicitur defectus sacramenti, quia non repræsentat unionem Christi cum Ecclesia. Bigami irregulares reputantur non propter incontinentiam, tum propter divisionem affectus, quem ab uxore defuncta in alteram transferunt, tum propter defectum sacramenti. Ab hoc impedimento dispensare Summus Pontifex valet, secus Episcopi.

XXIX. QUÆST. XII. *Quomodo contrahitur irregularitas ex defectu lenitatis?* RESP. Homo baptizatus, secus infidelis, sit irregularis, si voluntariè, & proximè concurrat ad mortem proximi, aut mutilationem ex defectu lenitatis. Hinc irregulares sunt iudices ferentes sententiam afflictores judicum, promotores fiscales, procuratores, satellites, comprehensores, accusatores, advocati, denuntiatores, testes necessarii, & voluntarii, quando vi talium actionum reus occiditur; secus qui testantur in favorem rei. Domini temporales Ecclesiastici non sunt irregulares, dum habentes jurisdictionem committunt aliis causas sanguinis, momentaneque ut ministri vigilent contra malefactores, eosque juxta leges puniant. Judices Ecclesiastici degradatos tradentes brachio seculari, supplicantes ut benignè eosdem tractent, non sunt irregulares; nec Clerici consulti à iudice, si respondeant, tale delictum juxta leges peccandum esse poena mortis. Idem dicendum de Confessariis, qui possunt negare absolutionem iudicis nolenti juxta leges punire malefactores.

XXX. Qui pugnant in bello justo ex auctoritate publica contra hostes, si propriis manibus occidant, vel mutilent, irregulares sunt. Ceteri verò milites in tali bello justo adstantes pugna, qui propriis manibus neminem occidunt, aut mutilant, non sunt irregulares, ut communiter fatentur omnes. Si bellum sit injustum, & aliquis occidatur, vel mutiletur, omnes sunt irre-

gu-

justam. Militem se defendentem in bello justo cum moderamine inculpatae tutelæ non fieri irregularem docent plures, quia hæc defensio est illi justa. Medici, & chirurgi, qui juxta propriæ artis regulas truncant membrum, non sunt irregulares. Clerici, & Monachi exercentes artem medicam, & chirurgiam sunt irregulares ex defectu lenitatis, si truncent aliquod membrum, quia prohibita sunt illis ejusmodi artes cum incisione, & aduisione. Possunt tamen aperire venam ad minuendum sanguinem, quin fiant irregulares. Ecclesia merito removeret à sacris ordinibus homines ob defectum lenitatis, quia mansuetudo, & lenitas est prærogativa, & caracter Sacerdotii Christi, qui tamquam agnus mansuetus venit in mundum à Patre missus. Episcopi nequeunt dispensare ab irregularitate ex defectu lenitatis, etiam si occulta sit, ut probabilior sententia defendit. Qui plura cupit, legat Canonistas, & Moralistas, qui spissa, & magna volumina hoc de argumento consulant.

MONITUM.

Repeto quod aliis innui, nempe omnes optate, ut excommunicationum, & censurarum multitudinem ad maturum examen Superiores revocarent, & in eum parvum numerum illas restringerent quem illorum sapientia magis consentaneum judicaret. Illud omnibus sapientibus certum est, præceptorum multitudinem haud fore idoneam ad hominum malitiam coercendam. Animadvertit S. Augustinus, *epist. 118. ad Januarium: Dominum nostrum Jesum Christum, sicut ipse in Evangelio loquitur, levi iugo nos subdidit, & facere levi.* Unde sacramenti numero paucissimis, significatione præstantissimis societatem novum populi colligavit. *Fubius epist. 119. ad eundem Januarium Ecclesiæ præcepta relecanda suggerit his verbis. Sine ulla dubitatione rejecanda existimo. Quamvis enim neque hoc inveniri possit, quomodo contra fidem sint; ipsam tamen Religionem, quam paucissimis, & manifestissimis celebrationum sacramenti misericordia Dei esse liberam voluit, servilibus oneribus premunit, ut tolerabilior sit conditio Judæorum, qui etiam si tempus libertatis non agnovissent, legibus tamen sacris, non humanis præsumptionibus subiciuntur. Sed Ecclesiæ Dei inter multam palæam, multaque xianitia constituta, multa tolerat; sed tamen que sunt contra fidem, vel bonam vitam, non approbat, nec tacet, nec fecit.*

DISSERTATIO V.

De Statu Religioso.

PRÆLOQUIUM.

Quatuor hoc de argumento volumina edidi, quorum primum scribitur *Commentarius Historico-Apologeticus*, & alterum *Disciplinæ Apostolicæ Monasticæ*. Adversus hæc *Disciplinam Apostolicæ Monasticæ* duo prodierunt volumina;

unum incriptum *Vindiciæ Regularium*; alterum hæc epigraphæ insignitum, *Vita Clausuralis*. Hos duos libellos reverè famulos plenos erroris commentis, fabellis, & diceriis contrivi, & penitus labefactavi opere incripto, *Defensio decretorum Concilii Tridentini*, in duo volumina distributo, atque JUSSU Sapientissimi Pontificis BENEDICTI XIV. edito. Ex his pauca decerpam.

CAPUT I.

Status religiosi notio, & ejusdem obligatio aspirandi ad perfectionem evangelicam.

I. QUÆST. I. *Quid sit status religiosus?* RESP. Est via facilis perveniendi ad perfectionem evangelicam. A virtute Religionis, quæ inter morales eminet, nomen suum sortitur facit hic status; idcirco religiosus appellatur. Stabilitatem, & immobilitatem secum adfert. Ut sit talis, requirit approbationem ab Ecclesia factam, ut habeat ex Concilio Lateranensi IV. cap. *Nimia*. Necessaria est quoque professio trium votorum juxta aliquam ex regulis approbatis à Sede Apostolica. Hinc singuli Ordines suam propriam regulam habent, & constitutiones, ad quarum normam statum religiosum proficiuntur.

II. QUÆST. II. *Utrum religiosi teneantur sub gravi præcepto tendere ad perfectionem?* RESP. Quæstio hæc, perspicua indiget explanatione. Omnes Christiani, sive laici, sive ecclesiastici, sive seculares, sive claustrales præcepto ligantur aspirandi ad perfectionem. Fortassis imperitis veritas hæc impervia erit. Sciunt ergo oportet, perfectionem hanc, de qua nunc nobis sermo est, in charitate sitam esse, ut Evangelium, & omnes Patres docent. Hinc S. Thomas 2. 2. q. 186. art. 2. describit statum religiosum, quod sit *disciplina quædam, seu exercitium perveniendi ad perfectionem*. Ut enim Religiosus facilis, & expeditus hanc metam attingeret, tria consilia evangelica, ad quæ revocantur cætera, vovent. Hæc tria vota sunt instrumenta, & veluti curus rore, quæ viam sternunt ad hoc pascuum assequendum. Omnia præcepta evangelica sunt media necessaria, consilia sunt instrumenta libera ordinata ad præceptum charitatis. Hoc præceptum est finis, & meta omnium præceptorum, & consiliorum. Neque in consiliis igitur, neque in cæteris mandatis, sed in sola charitate sita est perfectio evangelica, ad quam sub præcepto aspirare omnes tum Christiani, cum viri religiosi attinguntur. Cum Christus dixit: *Estote ergo vos perfecti, sicut, & Pater vester castus perfectus est: Matth. 5. non Monachis, non Claustralibus hoc intonuit, sed omne proflus genus humanum aliquotus est, cum tunc nec Monachi, nec Claustrales essent.*

III. Crasso ergo obvolvuntur errore Christiani qui existimantes hanc perfectionem evangelicam, quid supererogativius esse, & consilii, vixique duotaxat consequendum competere, nihil committunt ad eam consequendam. Caritas hæc comparat animam ab amore mundi, & eorum quæ

in

In mundo sunt, eamque conjungit Deo. Et quo magis anima separatur à concupiscentia carnis, à concupiscentia oculorum, à superbia vite, ut inquit S. Joan. *epist. 1. cap. 2.* eo intimius Deo copulatur. Ad hanc unionem cum Deo omnes Christiani ex præcepto astringuntur. Ergo omnes Christiani ad charitatis perfectionem tendere obligati sunt. Hoc dumtaxat discrimen est quod Christiani per solam præceptorum viam currere ad perfectionis metam tenentur. Vici autem religiosi ut eam ipsam metam facilius assequerentur, consilia amplexi sunt evangelica, & eadem tribus solemnibus votis servanda, sibi imposuerunt.

IV. Christiani igitur vigilantes sunt oportet in servandis præceptis, quæ orationis studium, sensuum custodiam, & carnis compressionem, equitatem, cordisque puritatem jubent: quia hæc, & cætera omnia mandata, ut dixi, sunt instrumenta necessaria perveniendi ad charitatis perfectionem, seu conjunctionem cum Deo. Et quoniam conjunctio hæc major atque intensior in uno, ac in altero est, idèd unus altero perfectior evadit.

V. Contra viri Religiosi præter hæc præcepta servare tenentur tria vota, & propria regulam, & constitutiones, quas sancti Patriarchæ divino afflante Numine prescribere tamquam media quæ adjuvant, & facilius conducunt ad præstitutam metam.

VI. Undè, inquit, colligere possumus viros five christianos, five religiosos implere hoc præceptum aspirandi ad perfectionem? Christiani qui à vanis pompis, à luxu, à fastu, ab occasione violandi præcepta Decalogi vigilanter abstinent; qui in orationis studio incumbunt; qui justitiam, & equitatem servantes, cuique quæ sua sunt tribuant; qui quæ sibi fieri vellent, aliis faciunt; qui proprii status officia implent, hi signa perhibent se per viam evangelicæ perfectionis ambulare.

VII. Si Christiani ipsi proprii status officia, & munia regendi familiaria, educandi filios, providendi domesticis necessaria, & cætera omnia implere debent; quanto magis propriæ Religionis munia, vota, ritus, statuta, legesque exequi tenentur viri religiosi? Undè verò colligi poterit viros religiosos perfectionis studio operam sincero animo impendere? Forsitan ex observantia silentii, ex orationis assiduitate, ex sensuum, carnis, & appetitionum compressione, ex votorum paupertatis, castitatis, & obedientiæ executione? Perfectio hæc omnia signa satis probabilia sunt, ad inrerndam fallacia. Hæc enim omnia hypocritis fructus esse valent. Ut ille viam sibi parat ad regimen, ad præfecturas, ut sibi existimationem viri religiosi, & proprii instituti observatoris comparet, exequi præfata omnia potest, & sub sacra Religionis pallio diaboli martyre evadere. Quoniam ergo animi aspirantis ad perfectionem christianam argumenta? Charitatis exercitia, amor erga omnes, patientia, & tolerantia injuriarum, animi candor, lingue sinceritas, mentis docilitas, mundanarum rerum contemptio, politico-rum respectuum proculcatio, pectoris evangelici fortitudo, sermones Christi, carni, &

sanguini hostiliter adversos, palam proficendi studium, propriæ existimationis mundanæ neglectus. Hæc sunt indicia quæ animum in perfectionis christiæ stadio percurrentem indicant. Si quidem reperiri media sine fine queunt: at hinc consistere sine mediis nequit. Possunt itaque ceremoniz, & observationes votorum, constitutionum, aliorumque rituum extrinsecus apparere veste rituali destitute, & hypocrisis larva tegete. Ad charitatis exercitia, quæ sunt illorum finis, sine eisdem stare non queunt.

VIII. Heinc colligere non satis proprio muneris satisfacere illos Regularium Superiores, qui in suis Capitulis continent clamant adversus quasdam ceremoniarum transgressiones, & vix aliud inculcant suis subditis quam silentii custodiam, chori frequentiam, jejuniorum, & quarundam genuflexionum observantiam. Laudo hæc omnia; sed illud doleo quod prætermittit hortari, persuadere, & urgere ad charitatis exercitia. Accensa enim flamma hæc in Religiosorum animis, cætera omnia spontè fluunt. Charitas quippe planta est fecundissima fructus pariens ad æternitatem maturos. Charitas benigna est, patiens est, non emulatur, non agit perperam, non inflatur, omnia sustinet, omnia suffert, non querit quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi, non reformidat sæculi potentiam, non pernicit ad adversariorum calumnias; sed impavido pectore verbo, & opere Christi legem, & propriæ professionis munia exactè implet. Ignis iste celestis semper ardet ubi adest, & flammam continentem emittit. Si ardeat in Superiorum cordibus, dubio procul favillas suas immittet in subditos animos. Illi ergo qui neglecta charitatis predicatione, ceremoniarum tantum observacionem inculcant, ipsi se charitate impleant, ut hæc in alios transfundentes, optimos sibi subditos comparent.

IX. Charitas dulcissimo benevolentis federe animos conjungit, efficitque cor unum, & animam unam. In ea communitate in qua aversiones, dissidia, factiones contrariæ fervent; in qua Superiores versutiam, vastitatem, cor duplex, linguam amphibologicam, prudentiæ larva induunt, candore, sinceritate, affabilitate pulsus, charitatis flamma certè non ardet; sed spiritus mendax, & mundanus, & scientia quam S. Jacobus diabolicam appellat, dominatur. Si Superiores verbis ludant, factis tergiversentur, negent, sponteant, illudant, vellefcentur, adferentur, prout temporum rationes ferunt, inter subditos, & ipsos Superiores, deprehensa illorum vastitatis, nulla sinceritas, nullus animi candor, charitas nulla viget. Sed contra murura, dissidia, aversiones, & perpetua bella grassantur. Superiores qui aperto animo, sincero corde, ingenua lingua subditos colligunt, & amplectuntur, illos sibi devincunt, obligantque illo ipso tempore quo favores denegant, dum imperitii salva lege nequeunt. Verum in semitam à diverticulo alioquin opportuno revertantur.

X. Religiosi ergo illi qui neglecto orationis, mortificationis, penitentiz, abstinentiæ, & propriæ regulæ, atque constitutionum exercitio, ea

solum peragunt quæ prætermittere nequeunt, qui ludis, fabulationibus, otio, solatiis, diverticulis indulgent, qui sumpta cappa, aut pallio civitates circumceunt, curiosi sectantur; qui si mensa ad palatum non sit instructa, obmurmurant, superiorum exhortaciones, & mandata derident, & super eisdem jocantur, fabulantur, controversantur, non evangelicæ perfectionis, sed æternæ damnationis viam percurrunt.

XI. Ut multa in pauca contraham, omnes Christiani sive laici, sive religiosi adspirare ad evangelicam perfectionem vi præcepti sub mortali astringentis tenentur, sed mediis variis, quæ omnia per unicam, & arctam viam ad eandem metam ducunt. Christiani laici sola præceptorum observacione exacta; Religiosi ad præceptorum executionem addunt trium votorum, & propriarum constitutionum observantiam. Hæc vota, hæc constitutiones, & regulæ non sunt, inquit Patres, sarcinæ, & pondera quæ opprimant; sed sunt alæ, quæ iter allevant, & sursum erigunt. Quamobrem status religiosus nuncupatur chola facilius perveniendi ad perfectionem charitatis, ad quam omnes Christiani tendere astricti sunt. Gravius utique Religiosi, & scelestius peccant hoc præceptum violantes, quam Christiani laici. Quoniam viri religiosi uberiori gratiarum, & donorum copia à Deo instructi, facilius, & commo-diù angustiam calcare semitam evangelicam queunt. Ideo isti sacrilegi, ingrati, atque nequissimi Dei servi habentur, cum tot talenta à Deo accepta prodigunt, & dilapidant. Quandoquidem à curis sæculi, à mundi periculis, quibus miseri Christiani obnoxii sunt, segregati, nihil de victu, & vestitu cogitare coacti, unice vacare Deo, & proprii instituti observantia facillimè queunt. Quare dupliciter vapulabunt, si nancisci perfectionem evangelicam omittent, nedum contentent.

XII. Disputate Theologi solent, num satis sit trium votorum observantia, neglectis aliis legibus atque gravem culpam non obligant, & rursus controversantur, num continuata istarum legum transgressio inducat contemptum virtutalem, & interpretativum. Verùm paucis rem dirimo. Tria vota communia sunt omnibus sacris Ordinibus. Quilibet Ordo religiosus ab altero distinguitur suis peculiaribus statutis, regulis, & constitutionibus. Ergo præter tria vota omnibus communia necessaria est proprii instituti observantia, alioquin nullus determinati Ordinis esset Religiosus ille, quia tria dumtaxat vota servaret. Necessaria itaque est propriæ regulæ, & constitutionum observantia, ut quis dicatur studio vacare evangelicæ perfectionis.

XIII. Num transgressio hujus, aut illius monasticæ constitutionis iter intercipit perfectionis christiæ? Distinguendus est animus constans, & firmus propriæ professionis implendæ, à transgressione hujus, aut illius legis ex animi subreptione, & imbecillitate proficiscente. Quotidie labimur omnes. Qui ex infirmitate aliquam legem non obligantem ad culpam, saltem gravem, violant, cespitant, & aliquo modo claudicant in viam;

at continuo surgunt, animumque, & vires redintegrant, ut celerius currant: ac quia debiles, & infirmi sumus, denudè claudicamus, ac simul denudè alas resumimus plus, & minus, prout magis, & minus charitatis ignis ardet in corde. Illi igitur qui ob communiem infirmitatem aliquam constitutionem violant, non sunt extra perfectionis viam, dummodo animum firmum, & constantem servant propriæ professionis servandæ. Contra qui passim proprii instituti leges peculiare violant, nihil earumdem transgressiones curantes, & in eadem corruptela perseverantes, extra arctam semitam sunt, atque latam, & spaciosam perditionis viam percurrunt. Nequè illis quidquam suffragatur quod in Conventibus morerent ubi legum observantia, saltem majori ex parte, in desuetudinem abiit, quoniam nulla corruptela contra legem prescribit. Brevi, vota, & constitutiones reciproco nexu conjuncta sunt. Constitutiones sunt votorum præsidia; vota sunt propugnaculum charitatis. Charitas, vota, & constitutiones sibi mutuas manus porrigunt. Hoc nexu graviter lesò, & disrupto, totum ædificium corruat necesse est. Qui deliberato animo proprias constitutiones indiscriminatim violant, mentiuntur, si jactant aut votorum observantiam, aut charitatis exercitium.

XIV. Tria vota necessaria sunt ad religiosum statum constituendum, & quidem solemnè ritu emissis in faciem Ecclesiæ: status quippe iste firmitatem, & stabilitatem includit. Tria hæc vota paupertatis, castitatis, & obedientiæ bellum perpetuum denunciant tribus mundi malis, quæ S. Joannes *epist. 1. c. 2.* describit. *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vite.* De his tribus votis mox sermo recurrit. Interim si plura hæc de re cupis, lege S. Thomam 2. 2. q. 186. art. 6. & 8.

CAPUT II.

De voto paupertatis.

I. Paupertatis votum est primum vite regularis fundamentum. Istius voti materia est abdicatio rerum temporalium manifestata à Christo Domino *Matth. 19. Si vis perfectus esse, vende quæ habes, & da pauperibus.* Alia duo consilia virginitalis colendæ, & voluntatis abnegandæ, hominibusque auctoritati subsistentiæ, paucis expressit Magister divinus. Verùm methodum ipsam, qua Apostoli, primique Christiani executioni evangelicæ paupertatis consilium demandarunt, clarè, & distinctè *Ahor. 2.* describit Evangelista Lucas. *Omnes etiam qui credebant, erant pauperes, & habebant omnia communia. Possessiones, & substantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat.* Fufius hanc paupertatis formam exprimit *cap. 4.* Sanctus Evangelista. *Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una, nec quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat; sed erant illi omnia communia. Nequè enim quisquam agens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum, aut domorum erant,*

vendentes afferbant pretia eorum qua vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.

II. Hæc est illa paupertas bonorum communi- one fulta, quam Christus in suo Apostolico Collegio præcivit ut fundamentum celestis perfec- tionis, quæ in charitate sita, amoris, & concor- diæ vinculo invicem, & cum Deo conjungit. Bo- norum enim proprietates cupiditatem accendit, & veluti civis seditiosus tumultus, jurgia, & dissi- dia excitat, corda, animosque sejungit, atque in contrarias abstrahit factiones. Communitas autem, cum omnem auferat proprietatem, radice- m quoque contentionem, rixarum, & dissidio- rum revellit, & celestium bonorum communi- onem inducit. Connexa enim hæc duo sunt. 1. Erat cor unum, & anima una. 2. Erant illi omnia communia.

III. Paupertas generatim accepta plures excipit gradus: quorum alter dominium, & usum cuiusque rei, cui propriæ excludit; alter domi- nium, & usum proprium respicit, capacitatem tamen ad dominium retinet, tertius, qui nec dominium absolute abdicat, nec incapax domi- nii evadit, sed tantum nulla re tamquam pro- pria utitur; quartus nec dominium, nec usum pri- vationem prodit, sed eam dumtaxat bonorum mensuram admittit quæ ad vitam sustentationem necessaria est, & cætera omnia rejicit. Ad hos quatuor gradus omnes alii reducuntur. Primum paupertatis gradum nunc vocant Regulares. Tertium nuncupant Scholares Societatis. Alios duos quisque vocere potest.

IV. Theologi plurimi hanc exhibent paupertatis monasticæ definitionem: *Vitam paupertatis est voluntaria bonorum temporalium abdicatio, per quam vocens ipsorum proprietate privatur.* Alii prescius ajunt: *Est abdicatio dominii. Quæ finitiones ad Metaphysicæ amulsum exactæ paupertatem generatim acceptam describunt, secus ut executioni demandandam. Duo in hoc voto isti distinguunt. Primum essenziale vocant in abdicacione dominii situm. Alterum accidentale appellat, quod usum bonorum spectat. Hæc inserviunt connexionem voti paupertatis cum bonorum communitate accidentalem esse, quod de paupertate generatim accepta verum habet: num id ad paupertatem monasticam expli- candam sufficit, mox dicam.*

CAPUT III

Regulares voventes paupertatem evangelicam vovent ipsam bonorum communitatem.

I. Theologi, & Canonistæ omnes docent, Re- gulares vi præcepti ecclesiastici graviter obligantis, bonorum communitati astrictos esse, pulsus peculii. Quod autem hoc præceptum communitatis ipsam voti essentiam ingrediatur, vel extrâ divagetur, ad id quod caput disputatio- nis est, perinde res se habet. Nam sive Regula- res violent directè votum, dum peculium neces- sitate sublata retinent, sive præceptum; mortale

sacrilegium perpetrant. Quare etiam si falsum esset quod dicturus sum, non propterea aliquid emolumenti inde perciperent Regulares, cum juxta omnes, & Theologos, & Canonistas præ- cepto gravissimo ecclesiastico observantiæ com- munitis vitæ astricti sint.

II. Et ut id quod dicturus sum, evidentius pateat, ob oculos habeamus necessum est pau- pertatis votum generatim acceptum, & ab omni circumstantia præcisum, plures excipere gra- dus, quorum capite superiore mentio facta est: nec unum præ alio in hac acceptione prodere, nec communitatem includere, aut rejicere. Al- terum non minus manifestum est, quodlibet nempe votum solemne materiam certam, & presinitam sibi vindicare. Quibus constitutis evin- co quod proposui.

III. Regulares omnes paupertatem Deo vo- vent, non incertam, non ad cusidam metaphy- sicæ definitionis amulsum exactam, quam aliqui sibi effinxere; sed eam paupertatem vovent quæ in eorum regulis determinata est. Hæc prima propositio ineluctabilis est. Paupertas enim lati- tudinem, & gradus plurimos admittit, ut omnes fatentur, & reipsa constat: ergo voventis inten- tionem determinari debet. Hæc autem determina- tio fieri à singulis Regularibus nequit, alioquin tot essent paupertatum genera, quot sunt voventes, & omnia confusa, & perturbata essent. Quamobrem omnes sacri Ordines suas regulas habent, in quibus definita est paupertas, quam omnes ejusdem Ordinis profiteri debent. Atqui omnes Regulæ SS. Basilii, Augustini, Benedicti, Francisci, & omnium SS. Patriarcharum pro materia voti paupertatis determinant vitam com- munitatem. Ergo Regulares voventes paupertatem vovent communem vitam. Nisi propositio secun- da vera sit, spontè cadere causam velim. Possent huc transcribere omnium Regularum textus, quos brevitatè studio prætereo. Satis sit in trans- cursu indicare in omnibus præfatis regulis similia haberi: *Sint vobis omnia communia, ut legistis in Actibus Apostolorum.*

IV. Verum quamvis hæc argumentatio falsa esset, non propterea, ut dixi, licitum peculium foret Regularibus, cum juxta omnes tum Theologos, tum Canonistas gravissimo præcep- to ecclesiastico vitam communem servare te- neantur cuiusque privati peculii expertem. Hæc Religiosos omnia sua tum præsentia, tum futura sub Religiosis dominio ponit, ea condi- tione, & pacto ut Religio de iis bonis in com- munitatem omnium Religiosorum usum disponere, ut sibi expediens visum fuerit, queat: & Religio vicissim eodem vinculo se obstringit victum, & vestitum, & omnia necessaria Religioso præstandi. Porro sicut in quolibet contractu una deficiente parte in suo explendo munere, defi- ciat quoque altera necesse est; ita similiter si Religio in congrua victus, & vestitus provisio- ne desit officio suo, continuo in Religioso pro- fesso jus oritur nature, quemlibet antecessens contractum, victum, & vestitum illum quem Religio tribuere debet, comparandi. Hoc est

totum quod in favorem Religiosorum, & pecu- lli privati dici potest. Cæterum tam Religio, seu Superiores Religiosum, quam Religiosi gravis- simo præcepto obstringuntur redintegrare con- tractum, si fractum sit, vel observare, si con- sistat, ut infra dicturus sum.

CAPUT IV.

Decreta Concilii Tridentini, & constitutiones Sum- marum Pontificum urgent Regulares ad exactam vitam communem, pulsus privati peculii.

I. PRætermisiss antecedentium Conciliorum, & Pontificum decretis, quæ vitam com- munitatem Regularibus præcipiunt, rescribam dumtaxat ea quæ Tridentinum præcipit *sess. 25. c. 1.* "Quoniam non ignorat Sancta Synodus, quantum ex Monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, at- que utilitatis oritur, necessarium esse cen- suit, quo facilis ac maturius, ubi collapsa est vetus, & regularis disciplina instaureretur, & constantius, ubi conversata est, per- severet, PRÆCIPERE, prout hoc decreto PRÆCIPIT, ut omnes Regulares, tam viri quam mulieres, ad Regule, quam professi sunt, præscriptum, vitam instituant, & com- ponant: atque in primis, quæ ad suæ professio- nis perfectionem, ut obedientiam, paupertatem, castitatem, ac si qua alia sunt altissimæ Regule, & Ordinis peculiaris vota, & PRÆCEPTA ad eorum respectuè essentiam, NEC NON AD COMMUNEM VITAM, victum, & vestitum conservanda pertinencia, fideliter observent: om- nisque cura, & diligentia à Superioribus ad- hibetur tam in Capitulis generalibus, & pro- vincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittat, ut ab illis non recedatur, cum competum sit, ab eis non posse ea quæ ad substantiam re- gularis vitæ pertinent, relaxari. Si enim illa quæ bases sunt, & fundamenta totius regularis dis- cipline, exactè non fuerint observata, totum corrumpit edificium necesse est.

II. Rursus idem Concilium cap. 2. addit: *Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatè fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, AUT ETIAM NOMINE CONVENTUS possidere, vel TENERE; sed statim ea Superiori tradan- tur, conventuique INCORPONENTUR. NEC DEINCEPS LICEAT Superioribus bona sta- bilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum, vel USUM, ADMINISTRATIO- NEM, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos officiales eorumdem, ad nutum Superio- rum amobiles, pertinet. Mobilia verò usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex sta- tuti paupertatis, quam professi sunt, conveniat; nihilque superfluum in ea sit: nihil etiam quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter*

quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is benigne activa, & passiva voce priva- tus sit, atque etiam juxta suæ regulæ, & ordi- nis constitutiones puniatur.

III. Clemens VIII. confirmavit Tridentini de- creta constitutione data anno 1599. in qua hæc præscribitur. "I. Quo Tridentini Con- cilio decreta de paupertate voto custodiendo si- delius observentur; præcipitur, ut nullus ex fra- tribus, etiam si Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecunia, proventus, census, decem, masinas, sive ex concionibus, sive ex lectio- nibus, aut pro Missis tam in propria Ecclesia, quam ubicumque celebrandis, aliove ipsorum justo labore, & causa, & quocumque nomine acquisita, etiam si subsidia consanguineorum, aut ipsorum largitiones, legata, aut donationes, fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus, possidere possit; sed ea statim su- periori tradantur, & incorporentur: atque cum cæteris illis bonis, redditibus, pecuniis, ac pro- ventibus confundantur, quo communis inde vic- tus, & vestitus omnibus suppeditari possit. II. Neque Superioribus, quicumque illi sint, ullo pacto liceat eisdem Fratribus, aut eorum ali- cui bona stabilia etiam ad usufructum, vel USUM, administrationem, aut commendam etiam DEPOSITI, aut CUSTODIÆ nomine conce- dere. III. Eoram verò quæ ad necessitatem con- cessa erant, nullus quicumque possideat ut pro- prium, neque ut proprio utatur. IV. Qui in præmissorum aliquo deliquerit, penas nedum à Concilio Tridentino præscriptas, sed alias quoque multo graves superiores arbitrio im- ponendas incurrat. V. NULLA quoruncumque Sta- periorum DISPENSATIO, NULLA LICENTIA quantum ad bona immobilia, vel mobilia excusare possit, quomius culpe, & penæ ab eisdem Concilii decretis impostæ, & ipso facto incur- rendæ obnoxii sint; ETIAMSI SUPERIORES ASSEVERENT, HUIUSMODI DISPENSA- TIONES, aut LICENTIAS CONCEDERE POSSE: QUIBUS, EA IN RE FIDEM MINI- ME ADHIBERI VOLOMUS. VI. Fratrum ves- titus, & supellex cellarum ex communi pecu- nia comparatur, & omnino uniformis sit fra- trum, & quoruncumque Superiorum, statui- que paupertatis quam professi sunt conveniat. Nihil etiam quod alicui sit necessarium, dene- getur. VII. Quæcumque fratrum velles, sive lang, sive lineæ, omnique alia supellex in ali- quem commodum Conventus locum deferan- tur: ibique ab uno, vel duobus fratribus huic muneri deputatis diligenter custodiantur, ut in- de Superioris arbitrio, prout cuique opus fue- rit, subministrari opportune possint. VIII. On- nes etiam Superiores, quicumque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemque oblatio- nis, sive (ut ajunt) piscantiæ in communi mensa pri- ma vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur: neque singulare aliquid, quo privatim quisque in cibum utatur, ullo mo- do offerri possit. Si quis in ea re peccaverit, nihil ea die alimentum percipiat, nisi panem, & aquam.

IX. Superiores omnes etiam Generales vel qui reditus, aut præstationes particulares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expensa in libro distincto fideliter, & diligenter adnotari curent; neque in alios usus, quam ratione officii sui necessarios, quicquam expendant. Cum vero contingerit ipsos in aliquo Conventu commorari, eam pecuniæ quantitatem in commune conferant ex qua sibi, & his qui cum ipsis erunt, victus ad præscriptum regulæ, & Constitutionum suppeditetur. X. Nullus ex Superioribus locorum administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum sui Conventus per seipsum habere, sive exercere possit; sed universum id onus tribus fratribus ejusdem Conventus à Generali ita demandetur, ut unus rerum, & bonorum, reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tamquam depositarius pecunias, ac cætera ab illo collecta, exactè, & fideliter afferret; alius de pecuniis, & rebus à depositario acceptis priori, & Fratribus, ac Conventui universo de necessariis, mandante tam ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed juxta charitatis regulam, veluti bonus dispensator, provideat, officiorum humilissimi confusione penitus interdicta. XI. Ceterum hi tres tam impensi, quam accepti, singulis mensibus Superiori locali, adhibitis etiam duobus vel tribus Fratribus ejusdem Conventus probationibus, rerumque usu peritis, rationem reddant. Deinde ipsemet rursus præsentibus Priore, & peritis prædictis Generali cum adveniret. Denique ipse Generalis in quo libet proximo Capitulo generali, saltem coram tribus Judicibus ab ipso Capitulo ad hoc constitutis, illorum omnium, universamque suæ administrationis tam publicæ, quam privatæ, rationem reddere teneatur: cujus etiam exemplum authenticum ex actis Capituli describatur, ad hoc ut ad omne mandatum nostrum, vel Sedis Apostolicæ transmitti possit. XII. In unoquoque Conventu, Fratrum is tantum deinceps constituitur, & in posterum retineatur numerus qui vel ex relictibus illius propriis, vel ex communibus consecutus, vel etiam singulorum elemosinis, aliisque quibuscumque obventionibus in commune, ut præfertur, conferendis commodè possit sustentari. Reditus vero, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter afferrentur. XIII. Superioribus autem, ne Concilii Tridentini, aut hæc nostra decreta declarare, interpretari, aut relaxare ullo modo possint, omnino interdicitur, & prohibetur, decernentes irritam, &c. Si quis autem contra præsumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioque privatus, & ad ea perpetuo inhabilis existat.

IV. Urbanus VIII. confirmavit præfatam Clementis VIII. constitutionem, ut habetur in Bullario Romano tom. 4. pag. 63. Et Paulus V. Gregorius XV. Alexander VII. & Innocentius X. confirmarunt Clementis, & Urbani constitutiones. Illorum Pontificum testimonia prætereò ne sim longus.

V. Tandem Innocentius XII. & Tridentini decreta, & antecessorum Pontificum constitutiones confirmavit, atque adversus falsa, & erronea commenta roboravit, omnemque tergiversandi, & cavillandi radicem averrucavit. Decreta hæc habentur in Bullario ejusdem Pontificis pag. 267. & seqq. Initium decretorum hoc est. Sanctissimus, &c. Ut regularis disciplina ad Religiosorum salutem, & totius christiani populi edificationem, utilitatemque facta testè custodiatur, ac vigeat, ac sicubi collapsa est, adjuvante Domino, reparetur; constituit, & declarat, se licentiam recipiendi Novitios in singulis approbatis Ordinibus benigne concessurum; dummodò tamen, quæ pro regulari vita restè instituenda, tam à sacrosancta TRIDENTINA SYNODO, quam à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, præcipue vero sel. record. CLEMENTE VIII. in decretis generalibus pro Regularium reformatione, nec non INNOCENTIO X. & ALEXANDRO VII. pro Novitiorum receptione, & professorum educatione salubriter constituta sunt; quibus omnibus firmiter inheret Santitas sua, eaque quatenus opus sit CONFIRMAT, & renovat (salvis tamen in hac parte singularium Ordinum statutis, seu aliis ordinamentis ab Apostolica Sede in FORMA SPECIFICA, post eadem decreta factis, & approbatis, aut editis) exactè, & inviolatè serventur.

VI. Omnia fuerat in Disciplina Apostolico-monastica illa periocha (salvis tamen in hac parte, &c.) utpote non necessaria, tum quod non exactam communiatem præstat, tum quod de approbatione in formâ expressâ, sermo est, qua approbatione competens est, nullas Regularium constitutiones peculium permitentes post Clementem VIII. fuisse confirmatas. Hoc jam jam clarius patebit. Quæ sequuntur igitur causam dirimunt.

VII. Quocirca sacra Congregatio ab eodem sanctissimo Domino nostro super disciplina regulari specialiter deputata. . . de mandato Sanctitatis sue presentis decreti tenore denuntiat omnium, & singularium Ordinum Regularium. . . Superioribus, tam Generalibus, quam Provincialibus quocumque nomine nuncupentur, ceterisque ad quos spectat, ut in unaquaque Provincia, per Italiam, & insulas adjacentes, quam primum disponent aliquos Conventus, quos magis apte consulerint, vel unum saltem, ubique auctoritate apostolica statuunt omnimodam observationem Regulæ, & constitutionum cujuscumque Ordinis, & decretorum apostolicorum, præcipue vero EXACTÆ VITÆ COMMUNIS. Postquam vero regularem observationem, & signanter quoad EXACTAM VITAM COMMUNEM, CUM EFFECTU stabilitam fuisset, tam ex eorumdem Superiorum Generalium, seu Provincialium relatione, quam Pæpofiti, & fratrum in præfatis Conventibus degentium, JURE JURANDO FIRMATO TESTIMONIO. . . eidem sacre Congregationi sufficienter confiterit, tunc Sanctitas sua antedictam licentiam quam hætenus distulit, Novitios ibidem recipiendi benigne concedet. . .

Porro ne regularis disciplina, dum in Conventibus jam erectis statuatur, relaxetur in erigendis, & quod una ex parte constituitur, simul ex altera destruitur; sacra Congregatio, Sanctitate sua similiter approbatæ

sta

statuit, atque decrevit, nulla in posterum Monasteria, Collegia, Domos, Conventus, aut alia Religiosorum loca fundari, erigi, aut quovis modo institui debent, nisi sub EXPRESSA OBLIGATIONE EXACTÆ VITÆ COMMUNIS ab omnibus Religiosis ibi commorantibus perpetuè, & inviolatè servanda, ac præterea nullis deinceps admittendis hujusmodi fundationes, nisi præter alia ad id requisita, prius legitime confiterit, adesse annuos redditus, vel certam elemosinarum spem, quibus duodecim saltem Religiosis in EXACTA VITÆ COMMUNI commodè valeant sustentari.

VIII. Perpendat nunc, quæ sequuntur, qui contra se scribens, ait, caute, & de industria præteritis supra indicatam periocham: salvos tamen, &c. perpendat, inquam, quæ sequuntur in decreto Innocentiano.

IX. Non obstantibus circa præmissa OMNIA & SINGULA constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non quoruncumque Ordinum STATUTIS, consuetudinibus, privilegiis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ad extremum eadem sacra Congregatio Regulares omnes, cujuscumque Ordinis, & Instituti sint, SANCITATIS sue verbis serò admonet, & in Domino obtestatur, ut omni mora postposita, sicut filii obedientie decet, ad Regulæ, quam amplexi sunt, præscriptum, vitam instituant, & component, decretaque apostolica pro ÆTERNA illorum SALUTE editis, sincere fideliterque pareant. Nec ab eorum obedientia inanis interpretationibus, & fallaciis, aut RELAXATIONUM PRÆTEXTIBUS AD EXCUSANDAS EXCUSATIONES IN PECCATIS adduci se sinant. Sed professioni sue memores, qua se totis Dei obsequio manciparunt, susceptæ christiane perfectionis iter, arduum quidem, sed divina charitatis dulcedine aspersum, abjectis terrenarum rerum curis alacriter profectuantur.

X. Tandem ne pretereò silentii, & tolerantie Sedis Apostolicæ quispian honestare contrarium corruptelam possit, sequens editit idem summus Pontifex Innocentius XII. decretum inferetum citato Bullario pag. 309. cujus initium est, Debitum postularis officii, in quo hæc inter alia habentur.

XI. Sicut non sint gravi animi nostri molestia accepimus, tametsi decretorum hujusmodi observationis in plerisque Religiosorum virorum Monasteriis, seu Conventibus prosperè, ac feliciter introducta fuerit, atque exinde inibi uberior in dies electi sanctorum operum frumenti mensis benedicente Domino exurgat; non essem tamen alibi celeste idem semen afferat fructus, neque enim cessavit, nec adhuc cessat humani generis hostis in agro Domini supereminare zizanias, qua Patrifamilias semenem suffocant: hinc est quod Nos prophetici illius moniti memores: Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam: ut constans, enixaque voluntas nostra inceptum opus hujusmodi peculiari studio, summanaque animi contentione profectandi magis ac magis innotescat, omnisque TRANSGRESSORIBUS VANO, FALSOQUE SILENTII NOSTRI PRÆTEXTU sese excusandi occasio penitus præcludatur, motu proprio prædictam Congregationem Cardinalem, & Prælatorum super disciplina regulari,

Tom. II

tenore presentium perpetuè approbamus, &c. . . Ipsius autem Congregationis à nobis sic confirmata facultates istæ esse debent. . . designandi ac deputandi pro novitiis, & Professoribus Conventus, Monasteria, Collegia, ac Domos, &c. . . Decretis tum sel. record. CLEMENTIS Pape VIII. Prædecessoris nostri suæ reformationis Regularium. . . possessionem verò EXACTÆ VITÆ COMMUNIS observationem promovendi, atque ad hunc effectum dumtaxat novis quoruncumque Conventuum, Monasteriorum, Collegiorum, & Domorum hujusmodi fundationes diligenter examinandi, ne ulla scilicet in posterum Religiosorum virorum loca fundari, erigi, aut quovis modo institui contingat, nisi in quibus eadem VITÆ COMMUNIS juxta ultimum dictorum decretorum præscriptum perpetuè, & exactè servari valeat, &c.

Non obstantibus, &c. quorumvis Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutuum, aliisque quibuscumque etiam juramento firmatis, CONFIRMATIONEQUE APOSTOLICA, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris apostolicis ejusdem ordinis, Congregationibus, Societatibus, & institutis, illorumque Superioribus, & personis, ac aliis quibuscumque sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis ac cum quibuscumque derogationum derogationibus, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in specie, vel aliis quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, & innovatis, &c.

XII. Tandem Innocentius XII. Congregationem peculiarem instituit quæ juramentum exactæ communiatem servandæ præstandum à Regularibus recipiat, antequam facultatem impertiat admittendi ad Religionem. Opere pretium existimo subjicere istius formam juramenti. Est autem tenoris sequentis:

Exemplar formularii quod Jurant Regulares servandæ exactæ communiatem.

Nos infra scripti fidem facimus, & in FERBO VERITATIS testamur, quod in hoc Conventu Nihil abilita est PERFECTA BONORUM COMMUNITAS, & omnia bona Fratrum particularium, tum quoad OMNES PECUNIAS, tum quoad vestes, & alia, sive sint census vitalitatis, sive elemosinæ ex prædicationibus, sive undequaque provenientia, OMNIA SINT CONFUSA cum bonis, & redditibus Conventus; & ipsi incorporata juxta decreta sancti memorij CLEMENTIS VIII. & INNOCENTII XII. & sacre Congregationis Disciplina, ita ut ex ipsis omnibus equaliter provideatur tam tempore sanitatis, quam infirmitatis. Et est stabilita Vestimenta communis, in qua repositæ sunt omnium Fratrum vestes, ac omnia que ad communem usum sunt: ex qua Vestimenta omnibus equaliter provideatur juxta uniuscujusque Fratris indigentiam. In hoc etiam Conventu ultra bonorum supradictorum perfectam communiatem viget regularis observantia secundum rigorem constitutionum nostrarum. Et Novitii in hoc Conventu Religiosè educantur, & eductantur in omnibus exercitiis ad statum Religionis nostræ spectantibus, & tam de die, quam de nocte probantur. Quare

Z 2

bu-

humiliter supplicat infrascripti, cum JURAMENTO omnia supradicta affirmantes, sacre Congregationi Disciplina regularis pro licentia recipiendi juvenes ad habitum. Assum die, &c. anno, &c.

XIII. Hoc est juramentum quod sacre Congregationi super Disciplina regulari exhibent Regularium Superiores quot biennio, aut triennio, ut facultatem recipiendi juvenes ad habitum Religionis ab eadem sacra congregatione obtineant. Hypotheseis formemus, in qua Romana Sedes possit, & velit precipere vitam communem, omni privato peculo vacuam. In hac hypothese possit ne clarioribus verbis, luculentioribus, & urgentioribus clausulis ut præ illis quæ adhibuit in rescriptis decretis? Quo ergo se recipient oppositum optinent? Invenire ne possunt ipsi aut expressiones luculentiores, aut formulas efficaciores precipiendi exactæ communitatis observantiam? Negabunt ne Romanæ Ecclesiæ potestatem precipiendi perfectam rerum communitatem? Nulla hic ad effugium rima patet.

CAPUT V.

Communitate sublata, nec votum obedientiæ, nec regularis discipline observantia consistere diu valent.

I. Violatio paupertatis est scopolus ad quem facillimè impingunt viri claustrales. Heinc tant antiquæ, quam posteriores Religionis passæ sunt plus, & minus relaxationem. Nihilominus factorum Ordinum Institutores non modo hanc paupertatem exacta vita communi circumscriptam non mitigarunt, sed fortioribus prædictis munierunt. Ordines mendicantes videntes collapsam disciplinam monasticam ob redundantes divitias, rejecerunt divitias, & reditus etiam in communi possidendos, & mendicatio vivere statuerunt. His successere Clerici Regulares qui collapsam Mendicantium disciplinam spectantes ne huic vicissitudini obnoxii, & ipsi essent, paupertatem adeo severam præscribere, ut alii nec pro Missarum celebratione oblationes recipere, alii nec petere elemosinas statuerint. Cur hoc? Paupertatis consilium liberum est. Divitias possidere nihil mali absolutè præfert. Sacrorum Ordinum Patriarchæ tot sæculorum experimento didicere istius vitæ communis observantiam difficillimam esse, & facillimè à votentibus violari. Illorum charitatis erat hanc temperate paupertatem, peculia, & census vitalitios permittere, ut hæc via occasione peccandi à subditis suis removerent. Quando enim lex de re libera, & innoxia difficilè à subditis servatur, sapientis legislatoris est aut eandem tollere, aut eam temperare, & communiti usui accommodare.

II. Contra, omnes ad unum Patriarchæ non modo paupertatis lege non relaxarunt, sed severius eam roborarunt, & novis prædictis munierunt. Cur nemo SS. Patriarcharum peculia, & reditus privatis Religiosis concesserunt? Cur illa severissimè prohibere omnes nullo excepto? Opponant mihi vel unum Patriarcham qui pecu-

lia, & reditus privatos concesserit; & falces illis submittere, atque viciorum canere volo.

III. Quid ergo causa est cur omnes sancti Patriarchæ hæc conspirarunt ut unanimi consensu hoc paupertatis votum restringerent, ardent, atque omni excogitabili modo firmarent? Quia sublata communis vitæ paupertate, concidit exactæ obedientiæ votum, & disciplinæ regularis observantia necesse est. Siquidem professio vitæ regularis, ad paupertatem quod attinet, contractus mutuus est, ut indicavi, vi cuius subditi omnia bona, & presentia, & futura solemnè ritu Religionis cedunt; Religio vicissim eodem sacro vinculo se astringit alendi, vestiendique subditos, tum sanos, tum infirmos. Si Religionum Prælati oppignoratam fidem non solvunt, subditi omnia necessaria ministrantes, necessariò consequitur, subditos obedientiæ vinculo solutos esse, quantum ad comparanda ea quæ pro victu, & vestitu necessaria sunt. Ergo sublata communitate, obedientiæ votum, atque adeo ipsa disciplina regularis corrui.

IV. Industria, labores, mediæ quæ subditi adhibent ut peculium acquirant, sæpissimè Religioni non congruunt. Si Prælati impedire ea perentant, subditi jus naturæ opponunt sibi prospiciendi in victu, & vestitu à Prælati non collato. Quandoquidem in claustris à quibus exulat perfecta communitas, pro vestibus aliqua summa traditur, alibi major, alibi minor, quæ pro integro non sufficit. Cellarum supplex integra saltem non datur. Pro itineribus, pro epistolis aut parum aut nihil. Pro infirmitate curanda quædam, ut in hospitali, porrigitur, & qui non habent unde sibi tubeniant, miserimè languent. Qui verò abundant, absit ut infirmis fratribus quidquam tribuant. Heinc alii in penuria summa decedunt; alii morientes plurimam pecuniam relinquunt. Quibus auxiliis compararunt ingentia peculia?

V. Fac Prælatos prohibere subditis ineptis ne conciones habeant, quia ea morum probitate non sunt prædicti, quæ requiritur ut extra claustra Christianis exemplo sint, ne Monialium Confessiones audiant, ne le negotiis terrenis immisceant, ne patrocina ambiant, ne vagentur per civitates: continuò inclamant subditi: si hæc lucra amittimus, quis nobis vestes, quis epistolularum, itinerum, infirmitatum expensas solvet? Quis ebolicat, quis tabaccum, quis tor alia aut necessaria, aut congrua porriget? Census vitalitii aut exigui, aut nulli sunt &c. communitati patrimonio nobis non providitur: ergo naturæ jure, quod omne votum antecedit, hæc nobis comparare justè possumus. Quid heinc Litterarum rudes, morum integritate, vel prudentia desituti è claustris exeunt, concionatur impetrati, confessiones audiunt indocti, negotia tractant inepti. Illi favores, & patrocina accipiunt; isti præfecturas, & officia ambiunt. Si Prælati interdicerere velint, subditi opponunt, ut dixi, jus naturæ.

VI. Mala, scandala, disciplina relaxatio, & alia absurda, quæ heinc proficiuntur, nolo

meis

meis verbis exprimere. Dionysius Carthusianus de Reform. claus. c. 16. hæc scribit: Ex pecunia tanquam ex venenosa radice multa peccata procedunt, ut puta contumacia, superbia, contentio, partialitas, avaritia, vanagloria, invidia, mendacium, luxuria. Quoniam abundantes in peculo ad resistendum suis superioribus sunt audaces, nec disciplinam, & correptionem patienter suscipiunt, partialitates efficiunt, & interdum confessionibus, & ebrietatibus vacant, ex quibus ad vitia carnis labuntur, & votum suum de castitate servanda sceleratissimè frangunt. Quid si nos hac scribendi libertate uteremur? Similia, & graviora abluenda ex peculo manantia describunt Trithemius, Nyder, S. Antonius, Cajetanus, & communiter Theologi. En rationum momenta cur sancti Patriarchæ etiam ultimæ ætatis peculo bellum indixere. Alias auferitæ, ut jejunia, vestitum asperum, & plura alia pœnitentiæ exercitia aut linierunt, aut sustulerunt. Communitatem verò bonorum, licet agnovissent fuisse lapideam offensionis ad quem plures impeerunt, non modo non linere, sed, ut dixi, severius illam præceperunt: quia hæc exacta bonorum communitate sublata, corrumpit universa disciplina monastica oportet.

CAPUT VI.

Quam humiliter pugnant cum voto paupertatis monastica census vitalitii. Excusationes, & sophismata quibus inersari peccatorum corruptela solet.

I. Divitiæ, & paupertas evangelica non minus opponuntur quam castitas, & luxuria. Quare Christus dixit: si vis perfectus esse, vende que habes, & da pauperibus. Vendere, & retinere nonne invicem hostiliter pugnant? Nonne hæc duo: vendere omnia, ut omnes Patres interpretantur, & ipsum Evangelium clarè, & perspicuè edisserit; & retinere aliqua, chimæram monstruosam constituunt? Et tamen chimæra hæc familiaris est. Antequam professionem juvenes edant, census vitalitios sibi reservant ditiores, aut minores, prout domesticum patrimonium permittit.

II. Reponunt se reservare hos reditus non sibi, sed Religioni. Religio enim absolutum dominium horum reddituum habet. Religiosi verò purum merumque usum facti ex licentia, & facultate Superiorum. Dominium autem, non merus usus facti cum paupertatis voto pugnat. Rectè, & venustè. Quid appetitiones nostras explet, & saturat, dominium, an usus? Dominium absolute sterile est, & unice appetitur propter usum. Si separet ab usu dominium, hoc futile, & vanum evadit. Ego facillimè tibi perfectissimum dominium concederem, dummodo usum pecuniarum semper Religio haberet? Quid tibi hoc in casu dominium prodesset? Si maritus dominium, alter usum haberet uxoris, is ne castitatem servaret? Maritus cum suo dominio continens esset, & castus, alter cum suo solo usu facti venerem explet.

Tom. II.

III. Insistunt. Superior ad nutum revocare hunc usum valet. Peregrinè. At nunquam revocat, ut experientia constat. Si revocare ad nutum Superiores peculii privati usum valet, cur repta non revocant? Cur communitatem exactam non invehunt? Cur regulis, & tot Conciliorum, & summorum Pontificum decretis non parent? Responsum pressum, & perspicuum exhibit.

CAPUT VII.

De Ludis Regularium, & aliis quæ cum voto paupertatis pugnant.

I. QUÆST. I. Licet ne sunt Regularibus ludæ alearum, & sortis? RESP. Ludis, qui in joco loquuntur, facillimè ludicris sunt, ut qui corpus exercent, quique ad spiritum exhilarandum, virelque instaurandas directi sunt, indulgere Religiosis posse, omnes cum S. Thoma 2. 2. q. 168. art. 2. concedunt.

II. Contra Theologi, & Regulæ omnes à Sede Apostolica approbatæ ludos alearum severissimè Religiosis voto paupertatis devinctis prohibent. Nomine alæ omnes ludi fortuiti intelliguntur. Quid quod ludi isti ipsi Christianis omnibus vetiti sunt; immò omnes ethnici Philosophi ludos ejusmodi execrati sunt, ut tom. 7. Theologiæ Christianæ palam feci? Constitutiones O. P. ad carceris penam damnant Fratres quæ inventi fuerint ad taxellos luffi, non secus ac reos carnis, furtive. Ludus fortuitus solius avaritiæ, & desiderii distendendi fructus est. Quid magis evangelicæ paupertati adversum quam desiderium hoc divitiis augendi?

III. QUÆST. II. An paupertatis voto repugnet quod Regulares habent instrumenta argentea, ut cochlearia, cultrum, furcunculam, arcum pro tabacco, horologia, idque genus similia? RESPOND. Hæc omnia solemnè paupertatis voto opponuntur, statumque monasticæ disciplinæ evertunt. Paupertas enim, & auri, argenteique pretiositas directè pugnant. Comperta hæc sunt natura sua. Omnes Regulæ monasticæ usum auri argenteique in ejusmodi instrumentis prohibent. Constitutiones O. P. dist. 1. c. 10. hæc præscribunt. Nullus Frater aut Soror Ordinis nostri, cuiuscumque gradus (N. B.) aut conditionis existat, nisi debet cochlearibus, & instrumentis auri, vel argenteis, aut etiam ex lapidibus pretiosis, sive in mensa, sive in cingulis, sive in cappis, cultris, vel eorum vasis, sive in quocumque alio genere rerum utensilium. Qui autem transgressores reperti fuerint, iisdem instrumentis omnino priventur, & illa communitati applicentur, & GRAVITER præterea transgressores puniantur. Gravis punio gravem culpam supponit. Nec opponas, constitutiones istas ad culpam non obligare. Utique ad culpam non obligant quæ extra vota sunt. At rescripta constituto votum paupertatis exponit. Votum autem istud ad culpam, & quidem gravem astringit. Usus ergo adeo communem damnare audes? Non ego, sed disciplina regularis, sed vota, quæ distingunt labia tua Deo, præfata omnia detestantur. At

Z;

Re-